# ASPECTE LEGALE PRIVIND UTILIZAREA DRONELOR ÎN PRODUCȚIA JURNALISTICĂ

## LEGAL ASPECTS REGARDING THE USE OF DRONES IN JOURNALISTIC PRODUCTION

**CZU: 070:623.746-51** **https://doi.org/10.59295/spd2025s.06**

**Vitalie GUȚU**
ORCID: 0000-0002-8398-7909
E-mail: vitalie.gutu@gmail.com, vitalie.gutu@usm.md
*Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău, Republica Moldova*

***Summary.*** *The article examines the legal aspects of drone use in journalistic production, highlighting their role in modern journalism. Drones enhance journalists' practical skills, improve content quality, and increase media competitiveness by providing unique aerial perspectives. The study defines key terms like "unmanned aerial vehicle" (UAV) and outlines EU Regulation 2019/947, which governs safe drone operations in European airspace. In Moldova, drone use requires permits from the Civil Aviation Authority and compliance with privacy, safety, and ethical standards. Drones are increasingly utilized in investigative reporting, event coverage, and disaster documentation, offering innovative visual formats. However, legal restrictions, such as mandatory insurance and permissions for filming near borders, must be adhered to. Ethical considerations, including transparency and respect for privacy, are critical to responsible drone journalism. The article concludes that while drones are transformative tools for media production, their use must align with robust legal and ethical frameworks to ensure safety and public trust.*

***Keywords:*** *drones, journalism, legal regulations, ethics, UAV, media production, privacy.*

## INTRODUCERE

Dezvoltarea tot mai pregnantă a activităților din diverse domenii la ecosistemul digital implică adaptări la zi și, în același timp, riguroase pentru a revitaliza și a redirecționa cursul proceselor din care facem parte. În context, jurnalismul devine parte componentă a acestor transformări care, la rândul lor, contribuie la:

- dezvoltarea competențelor practice ale reporterului/editorului/producătorului/cameramanului;
- calitatea produsului jurnalistic;
- sporirea competitivității de pe piața mediatică;
- livrarea conținuturilor solicitate de către publicul – consumator.

Astfel, trebuie să menționăm faptul că sistemul mass-media trece la o altă etapă, iar acest lucru permite o mai bună flexibilitate și mobilitate a jurnaliștilor în funcție de produsele pe care le realizează și le pun la dispoziția audienței/publicului.

Articolul de față va releva un aspect actual și important privind adaptările jurnalismului la noile tehnologii. Este vorba despre utilizarea dronelor – instrumente datorită

cărora producătorii de conținut media sau jurnaliștii surprind imagini care oferă impact materialelor video/foto. În contextul jurnalismului contemporan, imaginile captate cu ajutorul dronelor oferă o perspectivă complet nouă asupra evenimentelor/acțiunilor, permițând publicului să înțeleagă mai bine amploarea și complexitatea acestora.

**CONTEXT:**

Pentru a putea înțelege în totalitate relevanța utilizării, în primul rând din punct de vedere terminologic, vom explica esența lexemelor „dronă", „vehicul aerian fără pilot", „aeronavă electrică", „aeronavă pilotată de la distanță", etc.

„Vehiculele aeriene fără pilot – sau dronele – reprezintă un sector al aviației aflat în creștere rapidă, cu un potențial semnificativ de a crea noi locuri de muncă și creștere economică în Uniunea Europeană. De aceea, UE a adoptat un regulament destinat integrării în siguranță a dronelor pilotate de la distanță în spațiul aerian european" [1].

Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/947 al Comisiei Europene din data de 24 mai 2019 privind normele și procedurile de operare a aeronavelor fără pilot la bord stabilește clar utilizarea definițiilor pentru operarea sistemelor de aeronave fără pilot la bord. Astfel:

1. „sistem de aeronavă fără pilot la bord" (UAS) înseamnă o aeronavă fără pilot la bord și echipamentul cu care este comandată de la distanță;
2. „operator de sisteme de aeronave fără pilot la bord" („operator UAS") înseamnă orice persoană fizică sau juridică care operează sau intenționează să opereze unul sau mai multe UAS;
3. „zonă geografică UAS" înseamnă o porțiune de spațiu aerian stabilită de autoritatea competentă care facilitează, restricționează sau exclude operațiunile UAS pentru a combate riscurile legate de siguranță, viața privată, protecția datelor cu caracter personal, securitate sau mediu asociate operațiunilor UAS;
4. „operațiune în raza vizuală" (Visual Line of Sight Operation – VLOS) înseamnă un tip de operațiune UAS în care pilotul la distanță este capabil să mențină în mod nemijlocit contactul vizual continuu cu aeronava fără pilot la bord și care permite pilotului la distanță să controleze traiectoria de zbor a aeronavei fără pilot la bord în raport cu alte aeronave, persoane și obstacole pentru evitarea coliziunilor [2].

Specialiștii în domeniu susțin că industria aparatelor zburătoare evoluează cu pași rapizi, astfel, în condițiile actuale și termenii de utilizare în această direcție sunt readaptați și capătă noi valențe. Lexemul „dronă" vine de la acronimul englezesc - *Dynamic Remotely Operated Navigation Equipment*, ceea ce în traducere ar însemna *Echipament de navigație dinamic, operat de la distanță* și reprezintă unul dintre cele mai vechi nume/denumire oficială pentru aeronavele pilotate de la distanță utilizate în domeniul militar [3].

Cercetătorul român Cătălin Balmuș în lucrarea *Drone sau aeronave fără echipaj la bord – acronime, definiții și egalitatea de gen* susține că, termenul „vehicul aerian fără pilot la bord (UAV), în maniera în care a fost folosit de-a lungul timpului, a trecut prin

multe modificări de formă, conținut și semnificație, în urma dezvoltărilor tehnologice și a modului de operare, iar nevoia de standardizare și reglementare în acest domeniu a devenit din ce în ce mai evidentă. Acest termen este des folosit în domeniul civil și public" [4].

Un aspect important în dezvoltarea domeniului aeronautic manevrat de la distanță îl constituie tipul, greutatea, destinația utilizării și aspectele normative în procesul de întrebuințare a dronelor. Astfel, cercetătorul Vasile Plești relevă câteva clasificări ale dronelor, precum ar fi:

„1. în funcție de arealul în care vor evolua;
2. din punct de vedere al aerodinamicii;
3. din punct de vedere al domeniului principal de utilizare;
4. din punct de vedere al masei la decolare (MTOW) asociat cu riscul de impact la sol;
5. în funcție de altitudinea operațională asociată cu riscul de coliziune în aer;
6. din punct de vedere al autonomiei aeronavei;
7. din punct de vedere al proprietarului care o deține" [5].

Utilizatorii dronelor sau aparatelor UAV urmează să le întrebuințeze în cunoștință de cauză și să respecte în totalitate normele legale de manevrare acestor tipuri de vehicule de zbor. „În ultimii ani, aeronavele fără pilot (dronele) au migrat din sfera militară în industrială și circuitul civil, ca urmare a apariției noilor tipuri de senzori accesibili și a soluțiilor software de tip Open Source (cu cod deschis)" [6]. În această ordine de idei trebuie să remarcăm faptul că, popularitatea și eficiența dronelor au devenit impactabile, ceea ce permit specialiștilor din alte domenii să folosească aparatele UAV ca instrumente utile și precise în cercetarea/documentarea/analiza/evaluarea și oferirea de rezultate concrete pentru aria lor de activitate. Este necesar de menționat că astăzi, dronele sunt utilizate pe lângă domeniul militar, agricol, în medicină, transport de mărfuri, arheologie, monitorizare și inspecție, jurnalism, divertisment etc.

## IMPLICAȚIILE DRONELOR ÎN PRODUCȚIA JURNALISTICĂ

În ultimii ani, dronele au devenit instrumente esențiale în practica jurnalistică, oferind un grad sporit de flexibilitate și mobilitate în acoperirea evenimentelor de interes public. Aceste platforme aeriene fără pilot permit captarea de imagini și date din diverse perspective, facilitând documentarea unor situații care, anterior, erau dificil sau imposibil de abordat prin mijloacele tradiționale de filmare.

Într-o analiză realizată de autoarea Catherine Adams se arată că, în baza a 17 interviuri aprofundate cu operatori de drone, jurnaliști și editori care lucrează în Marea Britanie și în alte țări ale lumii, a ajuns la concluzia că „imaginile aeriene au devenit primordiale în jurnalismul video, pe fondul presiunilor pieței de a găsi cadre din ce în ce mai sofisticate și „cinematografice". Persoanele intervievate au considerat că dronele au fost „bune pentru jurnalism", oferind date brute, perspective noi și interesante, context și tehnici de povestire, precum și „spațiu de gândire" [7].

Această informație de ansamblu, reieșită din cercetarea autoarei Adams rezidă faptul că jurnaliștii, producătorii, operatorii recurg tot mai mult la utilizarea dronelor în vederea realizării produselor lor jurnalistice. În context, trebuie să specificăm faptul că și redacțiile din Republica Moldova optează tot mai mult la imagini realizate cu ajutorul vehiculelor fără pilot. De regulă, în arealul mediatic autohton ilustrații surprinse de la înălțime cu ajutorul dronelor sunt utilizate în emisiunile investigative, cele de divertisment, iar în ultimii ani redacțiile de știri introduc imagini cu drona și în reportaje, interviuri sau știrile inserate în cadrul telejurnalelor. Aici se impune de specificat că un conținut video care are integrate și imagini realizate cu drona poate fi găsit atât la instituțiile media tradiționale, cum ar fi canalele de televiziune, dar și pe platformele de media online.

Contextual, folosirea dronelor în producția jurnalistică ajută la:

- monitorizarea și filmarea demonstrațiilor sau protestelor publice;
- documentarea dezastrelor naturale (inundații, incendii, cutremure);
- acoperirea evenimentelor sportive de amploare;
- investigarea și cartografierea zonelor greu accesibile, precum regiunile de conflict sau cele afectate de catastrofe naturale etc.

Indiferent de scopul utilizării dronelor, dimensiunea acestora, modelul lor, potrivit legislației Republicii Moldova, zborul aeronavelor fără pilot este realizat doar în baza unui permis oferit de Autoriatea Aeronautică Civilă (AAC). „În cazul în care aeronava fără pilot este dotată cu mijloace tehnice de captare sau transmisiune a semnalelor video/foto, pentru operarea acesteia suplimentar se vor prezenta AAC RM:

1. Avizul Ministerului Apărării al Republicii Moldova;
2. Avizul Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova;
3. Avizul Ministerului Afacerilor Externe (în cazul utilizării Aeronavelor fără pilot înregistrate în altă țară).

În procesul avizării de AAC a Republicii Moldova pilotul la distanță și aeronava fără pilot vor fi supuși procedurilor de evaluare (abilități de gestionare UA ale pilotului la distanță, conformitatea aeronavei cu cerințele tehnice și cerințele de operare pentru tipul de lucrări aeriene preconizate etc.)” [8]. În același timp, prevederile legale indică faptul că „pentru operarea a oricărui tip de aeronave fără pilot pe teritoriul Republicii Moldova, cu excepția aeronavelor fără pilot jucărie, este obligatorie perfectarea poliței de Asigurare de Răspundere civilă față de terți” [9].

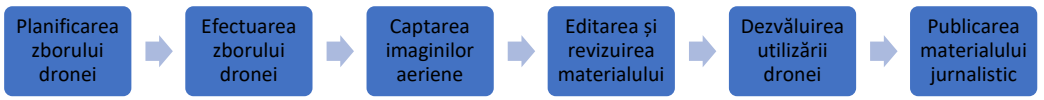
Un alt aspect legal de care ar trebui să țină cont jurnaliștii/creatorii de conținut video/producătorii TV, în procesul lor de realizare a subiectelor/materialelor cu ajutorul dronelor este că, în cazul în care vor să filmeze sau să capteze imagini fotografice pe teritoriile cu lățimea de 10 km de la frontiera de stat către interior, de-a lungul frontierei pe uscat și pe apele de frontieră, aceste acțiuni manevrate cu drona sunt interzise și fără avizul Poliției de Frontieră [10].

Totodată, integrarea dronelor în activitatea jurnalistică presupune respectarea reglementărilor legale și etice privind siguranța, protecția datelor și dreptul la intimitate al persoanelor surprinse în imagini. Astfel, utilizarea responsabilă a acestor tehnolo-

gii devine o componentă fundamentală a practicii jurnalistice moderne. În această ordine de idei se impune de specificat faptul că transparența și dezvăluirea locului, timpului, duratei filmărilor cu drona sunt esențiale în jurnalismul actual. Jurnaliștii trebuie să fie deschiși și transparenți în privința utilizării dronelor, menționând atunci când în cadrul unei relatări este folosit material filmat cu ajutorul aparatelor pilotate la distanță. Acest lucru poate contribui la consolidarea încrederii publicului și la asigurarea unei practici responsabile a jurnalismului cu drone. Pe lângă aspectele normative, de asemenea, trebuie să se țină cont de elementele etice specifice jurnalismului de drone:

- asigurarea securității celor filmați cu ajutorul dronelor;
- respectarea spațiilor survolate de vehicule fără pilot;
- respectarea vieții private – de regulă sunt filmate spațiile care nu încalcă aspectele private ale personajelor implicate în produsele jurnalistice.

Portalul de analiză statistică *numberanalytics.com* propune un grafic de lucru pentru jurnaliștii sau experții în media care optează pentru imagini realizate cu drona, ce ulterior se regăsesc în materialele lor de presă. Mai jos proiectăm câteva etape:




*Sursă:* grafic de lucru în jurnalismul de drone Disponibil: https://www.numberanalytics.com/blog/drone-journalism-media-ethics

Pașii indicați în graficul de mai sus omit un lucru esențial și care ar contribui la desfășurarea fără nicio interdicție, și anume, constatăm că este necesar pentru început: obținerea permisiunii de a pilota o dronă în contextul diversificării conținutului jurnalistic, dacă vorbim, în speță de utilizarea vehiculelor fără pilot în producția video sau foto.

## CONCLUZII

În concluzie, analiza prevederilor legale privind utilizarea dronelor în domeniul jurnalistic relevă o interdependență complexă între normele locale din Republica Moldova și influența cadrului european, configurând un sistem reglementat fiind menit să asigure siguranța operațiunilor și respectarea drepturilor fundamentale. Astfel utilizarea dronelor în scopuri jurnalistice se configurează ca fiind o practică inovatoare, dar ce necesită obligatoriu să se supună sistemului normativ integrat și coerent privind utilizarea dronelor în spațiul aerian național. În același timp, respectându-se aspectele legale, autorii de materiale jurnalistice care fac apel la imagini cu ajutorul dronelor urmează să țină cont și de aspectele etice, menite să ofere un cadru argumentat privind utilizarea ilustrațiilor surprinse de vehiculele fără pilot. Aceste reglementări se impun a fi respectate în contextul în care televiziunile din Republica Moldova, inclusiv plat-

formele media online au început să valorifice potențialul dronelor pentru a răspunde cerințelor publicului, interesat de formate vizuale captivante, dar și pentru a optimiza resursele de producție în condițiile unui peisaj mediatic tot mai competitiv.

**REFERINȚE:**

1. Regulamentul (UE) 2019/945 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 martie 2019 privind sistemele de aeronave fără pilot și operatorii din țări terțe ai sistemelor de aeronave fără pilot. Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, L 152, 11 iunie 2019. Disponibil: https://www.consilium.europa.eu/media/40525/delegated-act_drones.pdf. Accesat [07.07.2025]
2. Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/947 al Comisiei Europene din 24 mai 2019
3. privind normele și procedurile de operare a aeronavelor fără pilot la bord. Disponibil: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R0947&from=PL. Accesat [07.07.2025]
4. Diferența dintre dronă vs UAV vs UAS vs Quad-copter. Disponibil: https://www.iwavecomms.com/ro/news/difference-between-drone-vs-uav-vs-uas-vs-quad-copter/. Accesat [08.07.2025]
5. BALMUȘ, Cătălin. "Drone sau aeronave fără echipaj la bord–acronime, definiții și egalitatea de gen." În: *Buletinul Universității Naționale de Apărare »Carol I«* 12, no. 03 (2023): 30-38. DOI: 10.53477/2065-8281-23-32.
6. PLEȘCA, Vasile. Cercetări privind extinderea regimurilor de zbor la vehiculele electrice fără pilot / Rezumat al tezei de doctor în științe inginerești, București, 2021.
7. Informații utile pentru utilizatorii de drone, în scop personal de filmare și fotografiere în zona de frontieră.Disponibil:https://www.border.gov.md/informatii-utile-pentru-utilizatorii-de-drone-scop-personal-de-filmare-si-fotografiere-zona-de. Accesat [09.07.2025]
8. ADAMS, Catherine. "Dual control: Investigating the role of drone (UAV) operators in TV and online journalism." In: *Media and Communication* 8, no. 3 (2020): 93-100. ISSN: 2183–2439. DOI: 10.17645/mac.v8i3.2980.
9. Ghidul Aviației Generale Ușoare și Ultraușoare, aeronave fără pilot (UA/UAS). Disponibil: https://www.caa.md/ghid-3-107. Accesat [09.07.2025]
10. IBIDEM
11. Hotărârea nr. 949 din 28-12-2022 cu privire la aprobarea normelor de operare a aeronavelor fără pilot la bord. Capitolul II – Categorii de operațiuni UAS, art. 4, punctul 6. Publicat : 03-03-2023 în Monitorul Oficial Nr. 71-74 art. 145. Modificat HG774 din 11.10.23, MO437-440/21.11.23 art. 1047; în vigoare 21.11.23.